

Spor Lisesi Öğrencilerinin Eğitimde Karşılaştıkları Sorunlara ve Çözüm Önerilerine Yönelik Görüşleri¹

Hasan Güner BERKANT¹ , Ebru HEKİMOĞLU²

¹(Sorumlu Yazar) Prof. Dr., Yozgat Bozok Üniversitesi, hgberkant@gmail.com, ORCID ID:000-0003-0725-6036
²Öğretmen, Kahramanmaraş Spor Lisesi, ebrhekimoglu@gmail.com, ORCID ID: 0000-0001-5363-1234

Makale Bilgisi

ÖZET

Geliş Tarihi:
13.02.2021

Kabul Tarihi:
30.03.2021

© UEAD 2021
Tüm hakları saklıdır.

Bu araştırmanın genel amacı, spor lisesinde öğrenim gören öğrencilerin eğitimde karşılaştıkları sorunlara ve çözüm önerilerine yönelik görüşlerini belirlemektir. Araştırma olgubilim desenine dayalı nitel bir çalışmadır. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden görüşme yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini, Türkiye'nin Akdeniz bölgesindeki bir spor lisesinde öğrenim gören 20 öğrenci oluşturmaktadır. Örneklemin belirlenmesinde kolay ulaşılabilir örneklem yöntemi kullanılmıştır. Veriler araştırmacılar tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanmıştır. Toplanan verilerin analizinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Bu araştırmanın sonucuna göre öğrenciler çoğunlukla spor lisesini yönlendirilme, meslek edinme ve spor geçişlerinin olması nedeniyle tercih ettiklerini belirtmişlerdir. Öğrenciler okulun fiziki donanımıyla ilgili yaşadıkları sorunların okulun bina yapısı, tesis eksikliği ve araç-gereç yetersizliğinden kaynaklandığını düşünmektedirler. Kültür derslerinin sayısının az olduğunu ve uygulamalı derslerin yapılamadığını ileri sürmüşlerdir. Okuldaki öğretmen sayısının yetersiz olduğunu ve öğretmenlerin alanlarında yeterli bilgiye sahip olmadıklarını belirtmişlerdir. Okulun sporcu yetiştirme görevini gerçekleştirememesinin en önemli nedenlerinin tesis yetersizliği, ödenek sorunları ve malzeme eksikliği olduğunu iddia etmişlerdir. Öğrenciler, okulun daha etkili ve verimli olabilmesi için tesis yapılması, stadyumların içerisinde derslik yapılması ve öğretmen alımının yapılması gibi bazı çözüm önerileri getirmişlerdir.

Anahtar Sözcükler: Spor lisesi öğrencileri, eğitim sorunları, öğrencilerin görüşleri.

Opinions of Sports High School Students on Problems They Encounter in Education and Solution Suggestions

Article Information

ABSTRACT

Received:
13.02.2021

Accepted:
30.03.2021

© UEAD 2021
All rights reserved.

The aim of this study is to determine sports high school students' views related to the problems they faced during the education and solutions about these problems. The research is a qualitative study based on phenomenological design. In the research, interview was used as one of the qualitative research methods. The sample of the study consisted of 20 students attending to a sports high school in Mediterranean region of Turkey. Convenience sampling was used to determine the sample of study. Data were collected by a semi-structured interview form which was developed by the researchers. Content analysis was used in the analysis of collected data. According to the results of this research, the students mostly prefer sports high schools due to their orientation, vocational training, and sports backgrounds. The problems they experienced in relation to the physical equipment of the school are based on the building structure of the school, the lack of facilities and equipment. They indicated that the number of culture courses is low and practical courses cannot be done. They declared that the number of teachers in the school and their subject matter knowledge are insufficient. According to them, the most important reasons for not being able to carry out the athletes' training in the school are related with lack of facilities, allowance problems, and lack of materials. Students put forward some solutions to make the education process of the school more effective and efficient such as building facilities, making classrooms inside the stadiums, and employing teachers.

Keywords: Students of sports high school, educational problems, students' views.

Kaynakça Gösterimi: Berkant, H. G. & Hekimoğlu, E. (2021). Spor lisesi öğrencilerinin eğitimde karşılaştıkları sorunlara ve çözüm önerilerine yönelik görüşleri. *Ulusal Eğitim Akademisi Dergisi (UEAD)*, 5(1), 79-96.

Citation Information: Berkant, H. G. & Hekimoğlu, E. (2021). Opinions of sports high school students on problems they encounter in education and solution suggestions. *National Journal of Education Academy*, 5(1), 79-96.

1. GİRİŞ

Eğitimin kısa ve uzun vadeli amaçlarının tamamının öznesi insandır. Eğitim, bireylerde belirli davranış değişikliklerinin oluşmasını sağlamaya yönelik çalışmaları kapsayan bir süreçtir. Eğitimin amaçlarından biri, bireyleri ve toplumları düzenli bir yaşam biçimine ulaştırarak, sahip olunan bilgi, beceri ve değerleri planlı bir şekilde bir sonraki kuşağa aktarmakla birlikte insan davranışlarını deneyimler yoluyla değiştirmektir (Güneş, 2010:5). Varış (1994:8) ise eğitimi, bireyin beceri, tutum ve çeşitli olumlu davranışlar kazandığı bir süreç olarak tanımlar. İnsanlar eğitim sayesinde, doğuştan gelen davranışlarına ek olarak sonradan kazanılan davranışlar edinirler (Aslan, Soyalp, Karahan & Altuntaş, 2016:659). Eğitimle en yakın ilişkili kavramlardan biri öğretimdir. Hatta eğitim kurumlarında gerçekleşen çalışmalar eğitim-öğretim etkinlikleri olarak da adlandırılmaktadır. Kurumsal eğitim sürecinde, sistematik olarak ders içeriğinin ve öğrenme ortamlarının düzenlenmesi yoluyla öğrenmenin gerçekleşmesini sağlama öğretim olarak tanımlanabilir (Çakır & Karataş, 2012:23).

Spor eğitimi, kurumlarda belli bir program dahilinde gerçekleşen eğitim hizmetlerinden biridir. Spor, insanların yaşamında sadece informal boyutta değil, formal eğitim kapsamında ve profesyonel anlamda da yer almaktadır. İnsanlık tarihi boyunca devam eden bir uğraşı, meslek ya da yaşam biçimi olan spor, eğlence, statü kazanma, boş zaman etkinliği, askeri eğitim gibi farklı amaçlar için kullanılmış ve insanlığı hizmet etmiştir. Bu kapsamda sporun farklı tanımlamaları yapılmıştır. Bu tanımlamalarda, sporun bilimsel bir disiplin olması, sağlıklı yaşam için yapılması gereken etkinlikleri içermesi, öğrencilerin genel kültür gelişimi kadar bedensel ve ruhsal gelişiminin sağlanması amacıyla bir ders olarak eğitimde kullanılması vurgulanmaktadır (Göral & Nar, 2009).

Genel anlamda spor, bireysel veya takımla birlikte kendine özgü kuralları olan, rakipler arasındaki rekabete ve müsabakanın olduğu, bedensel ve zihinsel yeteneklerin gelişiminde etkili olan, eğitici ve eğlendirici faaliyetleri içermektedir (Demirel & Kul, 2015: 48). Ayrıca sporun kültürel anlamda toplumda birlik, beraberlik ve dayanışmayı artıran bir yönü de bulunmaktadır (Karapınar, 2007: 1). Bireylerin gerek kültürel, gerekse de bedensel, zihinsel ve ruhsal olarak sağlıklı olması, sporun temel hareketlerini, uygulamalarını, yöntemlerini ve ilkelerini içeren beden eğitimi ve spor etkinlikleriyle mümkün olabilmektedir (Gündüz, Sunay & Tanılkan, 2002: 36). Çağdaş eğitimde geliştirilmek istenen en önemli özelliklerden birisi de bireylerin spora yönelik beceri ve yetenekleridir. Bu nedenle spor ile eğitim-öğretim arasında sıkı bir bağlantı vardır. Bu bakımdan Bulgu (2005: 231), sporun çağımızda eğitimin bir parçası olduğunu ve toplumsal değerleri bireylere aktardığını, bireylerin takımın içine girme ve takımla birlikte hareket edebilme, başarıyı hedefleme ve kendisini sürekli geliştirme yönünde yetenekler edinmesini sağlayarak, birlikte yaşamının gereklerini öğrettiğini belirtmektedir. Ayrıca spor, bireye ve topluma kazandırdığı disiplin, sevgi, saygı, iş birliği yapma, anlayış, centilmenlik, sabır gibi bazı temel değerleri kazandırmada da etkin bir rol oynamaktadır (Öztürk & Kuter, 2012: 77).

Çağdaş eğitimin en önemli amaçlarından biri, bireyleri yeteneklerine göre yönlendirmektir. Bu amaca ulaşmak için, yeteneklere dayalı okullar açılarak öğrencilerin bu okulları tercih etmeleri desteklenmektedir. Öğrenciler bu okullarda almış oldukları eğitim-öğretimle doğuştan gelen yeteneklerini

geliştirmekte, böylece kendisine uygun, severek yapabileceği bir iş imkânı yaratılmakta ve ülkesine yararlı işler üretebilmektedir (Güneş, 2010: 5). Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın (1982) 59. maddesinde “Devlet, her yaştaki Türk vatandaşlarının beden ve ruh sağlığını geliştirecek tedbirleri alır, sporun kitlelere yayılmasını teşvik eder.” ifadesi yer almaktadır (<http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.2709.pdf> adresinden 10.05.2019 tarihinde erişilmiştir). Anayasanın bu maddesi çerçevesinde Türkiye’de ilk spor lisesi 2004-2005 eğitim-öğretim yılında açılmıştır (MEB, 2018: 24).

Spor liselerinin genel amacı; öğrencilerin ilgi, istek ve yeteneklerine göre spor eğitimi ile ilgili temel bilgi ve beceriler kazanmalarına yönelik eğitim-öğretim görmelerini ve alanlarında başarılı bireyler olarak yetişmelerini sağlamaktır (Resmi Gazete, 2009, Sayı: 27260). Bu okullar, öncelikle beden eğitimi ve sporla ilgili yükseköğretim kurumlarının bulunduğu yerlerde açılır. Spor liselerinin programı, sporla ilgili teorik ve uygulamalı derslerle birlikte diğer liselerde verilen genel kültür ve genel yetenek derslerini de kapsamaktadır. Bu programlardan sorumlu olarak spor lisesinde eğitim verecek öğretmenler mesleki anlamda yeterliklerini ölçen özel sınavlarla seçilmektedir. Öğretmenler, spor liselerinin beden eğitimi öğretmenliğine atanmak isteyen adaylardan alanlarına göre yetenekleri ile tutum ve davranışları bakımından değerlendirilmesi amacıyla bir komisyon tarafından yapılacak uygulama sınavı ile seçilmektedir (Resmi Gazete, 2010, Sayı: 27790). Spor liselerine öğrenci seçimi yetenek sınavı ile yapılmaktadır. Spor liselerinde öğrenim görmek isteyen öğrenciler girmek istedikleri okullara başvurularını yönetmelikte belirlenen süre içinde yapmalıdırlar. Başvuru süreleri her yıl okullarda ders döneminin bitişi ile başlayıp temmuz ayının üçüncü haftasının son iş gününe kadar devam etmektedir. Başvurusu kabul edilen öğrenciler arasından ağustos ayı içerisinde, başkanlığını okul müdürünün yaptığı ve üçü ilgili okuldan, ikisi belirlenecek diğer okullardan olmak üzere beş öğretmenden oluşan komisyon tarafından yapılan iki aşamalı yetenek sınavı sonuçları ile okula kayıt yaptıрма hakkı kazanan öğrenciler seçilmektedir. Yapılacak yetenek sınavlarından başarılı sayılabilmek için her iki aşamadan 100 (yüz) tam puan üzerinden en az 50 (elli) puan almak ve başarı sıralamasında belirlenecek kontenjan içerisine girebilmek gerekmektedir (Resmi Gazete, 2009, Sayı: 27260). Spor lisesine kayıt yaptırmak isteyen öğrencilerin okullar tarafından uygulanacak bir yetenek sınavıyla seçilmesi, bu liseleri diğerlerinden ayıran önemli bir farklılıktır (Ayaydın, 2013: 437).

Gerek spor liseleri gerekse de diğer lise türleri, formal açıdan sporun başlangıç noktasıdır. Ülke çapında sporun çeşitli alanlarında başarılı olup bunun devamının sağlanmasının temeli, eğitimin her aşamasında uygulanan ve belirli bir sisteme oturmuş eğitim politikalarıdır. Bu konuda öncelikle eğitim kurumlarında verilen beden eğitimi ve spor dersleri ulaşılmak istenen hedefe uygun olmalı, yeterli olmalı ve iyi düzenlenmiş olmalıdır. Bu bakımdan eğitim kurumlarında düzenlenen sportif etkinlikler zaman, mekân ve öğretmen olarak bir bütünlük arz etmeli, ayrıca imkânlar açısından herhangi bir eksiklik içermemelidir (Büyükkalın & Kolukısa, 2001: 12).

İlgili alanyazın incelendiğinde, spor lisesi öğrencilerinin ve öğretmenlerin beklentileri, öğrenci performansları, eğitim-öğretimle ilgili güncel sorunları ve bu sorunlara yönelik çözüm önerileriyle ilgili çeşitli araştırmalara rastlanmaktadır:

Boyalı, Ergin ve Öçalan (2018) öğrencilerin spor liselerine yönelme ve tercih nedenlerini, Koçak, Özdurak Singin ve Yıldız (2020) ise öğrencilerin spor liselerini seçme nedenleri ve beklentileri üzerine araştırma yapmışlardır. Karapınar (2007) ile Nar (2007) spor liselerinde öğrenim gören öğrencilerin okula

giriş nedenleri ve mesleki beklentilerini tespit etmeyi amaçlamışlardır. Canal (2008) ise spor liselerindeki öğrencilerin problemlerini ve beklentilerini araştırmıştır. Uluçay, Özpolat, İşgör ve Taşkesen (2014), spor lisesi öğrencilerinin gelecek beklentilerinin diğer liselerdeki öğrencilere kıyasla daha yüksek olduğunu belirlemişlerdir.

Peckman ve diğerleri (2018), sporda uzmanlaşmanın öğrencilerin çeşitli performansları üzerinde etkili olmadığını belirlemişlerdir. Heinonen (2018), öğrencilerin lisedeki ilk iki yıllarındaki atletik ve öğrenci kimliği özelliklerinin gelişimini incelemiştir. Esmir ve Karakulak (2020), spor lisesi öğrencilerinin çeşitli fiziksel performans özellikleri arasında anlamlı ilişkiler belirlemişlerdir.

O'Neill, Calder ve Hinz (2017), atlet öğrencilerin karşılaştıkları sorunlara ilişkin öğretmen görüşlerini incelemişlerdir. Coşkun, Çoban, Devocioğlu ve Genç (2009) beden eğitimi öğretmenlerinin spor liselerini algılama düzeylerini araştırmış, Ayaydın (2013) güzel sanatlar ve spor liselerinde karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri hakkında öğretmenlerin görüşlerini belirlemeyi amaçlamıştır. Çolakoğlu ve Karaküçük (2006) ile Bulca, Demirhan, Kankalgil ve Saçlı (2014) beden eğitimi öğretmenlerinin uygulamada karşılaştıkları sorunları incelemiş ve bu sorunlara çözüm önerileri getirmişlerdir.

Alias (2018), atlet öğrencilere yönelik aile desteği ve baskısını araştırmıştır. Duman, Karagün ve Selvi (2020), Anadolu ve spor lisesi öğrencilerinin beden eğitimi ve spora yönelik tutumlarının ailelerinde spor yapan olup olmamasına göre farklılaşmadığını belirlemişlerdir. Tükel, Atılğan ve Temel (2020) ise, anne-baba eğitim düzeyinin spor lisesi öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerini etkilemediği sonucuna ulaşmışlardır.

Altındaş (2009) Türkiye’de açılan spor liselerinin amaç ve beklentilerini, Şentürk (2016) ise çalışmasında Türkiye’deki spor liselerinin işlevsellik açısından durumunu Avrupa Birliği spor eğitimi temelinde incelemiştir. Nacar (2019), okullardaki spor tesislerini nicelik ve nitelik açısından değerlendirmiştir.

Açıkada ve diğerleri (2008) ise beden eğitimi öğretim programları ve programların yürütülmesine ilişkin paydaş görüşlerini karşılaştırmışlardır. Ülger (2000) öğretmen ve öğrencilerinin meslek dersleri öğretimine ilişkin görüşlerini incelemiş, Yazgan (2018) ise meslek lisesi öğrencilerinin kültür ve meslek derslerine yönelik görüşlerini belirlemeyi amaçlamıştır.

Ulaşılabilen alanyazındaki çalışmaların yanı sıra, bu araştırmanın öğrencilerin eğitim-öğretimde karşılaşılan sorunlara yönelik güncel görüşlerinin ve önerilerinin belirlenmesi açısından önemli olduğu düşünülmektedir. Ayrıca, belirlenen sonuçlardan ve katılımcılar tarafından ileri sürülen önerilerden yola çıkarak spor liselerinde yaşanan sorunların çözümüne ışık tutabileceği düşünülmektedir. Bu bağlamda çalışmanın problemi “Spor lisesinde öğrenim gören öğrencilerin eğitim öğretimle ilgili sorunları ve çözüm önerileri nelerdir?” şeklinde ifade edilebilir.

1.1. Araştırmanın Amacı

Araştırmanın genel amacı, spor lisesinde öğrenim gören öğrencilerin eğitim ve öğretimde karşılaştıkları sorunlar ve bu sorunlara yönelik çözüm önerilerini belirlemektir. Bu genel amaç kapsamında aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır.

Spor lisesinde öğrenim gören öğrencilerin;

1. Spor lisesini tercih etme nedenlerine ilişkin görüşleri nelerdir?
2. Okulun fiziki donanımıyla ilgili sorunlarına ilişkin görüşleri nelerdir?
3. Okuldaki kültür ve spor derslerine ilişkin görüşleri nelerdir?
4. Okulun öğretmenlerin sayısı ve mesleki niteliklerine ilişkin görüşleri nelerdir?
5. Okulun sporcu yetiştirme görevini gerçekleştirmesine ilişkin görüşleri nelerdir?
6. Eğitim-öğretim sürecinin daha etkili ve verimli olabilmesi için yapılması gerekenlere ilişkin çözüm önerileri nelerdir?

2. YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, örnekleme, veri toplama araçları, verilerin toplanması ve analizi ile ilgili bilgilere yer verilmiştir.

2.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma, spor lisesinde öğrenim gören öğrencilerin eğitim ve öğretimde karşılaştıkları sorunları ve bu sorunlara ilişkin çözüm önerilerini tespit etmeyi amaçladığından fenomenolojik (olgubilimsel) desene dayalı nitel bir çalışmadır. Fenomenolojik desen derinlemesine ve ayrıntılı olarak incelenmesi gereken olgulara odaklanmaktadır. Başka bir deyişle, insanların olguları nasıl algıladıkları, betimledikleri, yorumladıkları ve anlamlandırdıkları ile ilgilenir (Yıldırım & Şimşek, 2018). Bu çalışmada ele alınan olgu, spor lisesi öğrencilerinin aldıkları eğitim-öğretimin kalitesi ve bununla ilgili sorunlar ve çözüm önerileridir. Görüşme ise fenomenolojik desene dayalı çalışmalarda tercih edilen yöntemlerden biridir (Patton, 2014). Bu çalışmada da, spor lisesi öğrencileri ile yarı yapılandırılmış görüşme süreci gerçekleştirilmiştir. Yarı yapılandırılmış görüşme, bireylerin zihninden neler geçtiğini ortaya çıkarmak ve bireylerin bir olay, olgu ya da duruma bakış açılarını anlamlı olarak belirlemeyi amaçlayan, önceden belirlenmiş soruların yanı sıra katılımcıların verdikleri yanıtlara göre araştırmanın bağlamından uzaklaşmamak şartıyla ek soruların sorulabildiği bir yöntemdir (Patton, 2014).

2.2. Örneklem

Araştırmanın örneklemini, Türkiye'nin Akdeniz bölgesindeki bir spor lisesinde öğrenim gören 9'u kadın (%45), 11'i erkek (%55) olmak üzere 20 öğrenci oluşturmaktadır. Bu çalışma, araştırmacılardan birinin görev yaptığı okulda gerçekleştiğinden, öğrencilerin seçiminde amaçlı örneklem yöntemlerinden olan kolay ulaşılabilir örneklem benimsenmiştir. Bu örneklem türü, verilerin toplanmasında kolaylık ve pratiklik sağlayan faktörlerin tercih edildiği durumlarda kullanılmaktadır (Patton, 2014). Katılımcılara ait bazı özellikler Tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo 1. Katılımcılara İlişkin Bazı Özellikler

Kod	Cinsiyet	Yaş	Sınıf	Branş	Lisans	Kulüp	İkamet
Ö1	Kadın	16	10.sınıf	Judo	Var	Var	Aile Yanı
Ö2	Kadın	16	10.sınıf	Futbol	Var	Var	Pansiyon
Ö3	Kadın	15	9.sınıf	Voleybol	Var	Var	Aile Yanı
Ö4	Kadın	16	11.sınıf	Futbol	Var	Var	Aile Yanı
Ö5	Kadın	17	11.sınıf	Voleybol	Var	Var	Aile Yanı
Ö6	Kadın	17	12.sınıf	Goalball	Var	Var	Aile Yanı
Ö7	Kadın	15	9.sınıf	Voleybol	Var	Var	Pansiyon
Ö8	Kadın	18	11.sınıf	Tekvando	Var	Var	Aile Yanı
Ö9	Kadın	18	12.sınıf	Güreş	Var	Var	Aile Yanı

Ö10	Erkek	15	9.sınıf	Çim Hokeyi	Var	Var	Pansiyon
Ö11	Erkek	15	9.sınıf	Kano	Var	Var	Pansiyon
Ö12	Erkek	16	10.sınıf	Judo	Var	Var	Aile Yanı
Ö13	Erkek	16	10.sınıf	Basketbol	Var	Var	Aile Yanı
Ö14	Erkek	16	10.sınıf	Voleybol	Var	Var	Aile Yanı
Ö15	Erkek	16	10.sınıf	Futbol	Var	Var	Aile Yanı
Ö16	Erkek	17	11.sınıf	Kort Tenisi	Var	Var	Aile Yanı
Ö17	Erkek	17	12.sınıf	Futbol	Var	Var	Aile Yanı
Ö18	Erkek	17	12.sınıf	Badminton	Var	Var	Aile Yanı
Ö19	Erkek	17	11.sınıf	Güreş	Var	Var	Aile Yanı
Ö20	Erkek	18	12.sınıf	Hentbol	Var	Var	Aile Yanı

Tablo 1’de görüldüğü gibi, araştırmada çoğunluğu erkek olan, 15 ila 18 yaş arasındaki, 9-12. sınıflar arası düzeylerde eğitim gören, 12 farklı branşta ve lisanslı olarak kulüplerde kayıtlı olan ve çoğunluğu ailesinin yanında ikamet eden katılımcılar yer almaktadır.

2.3. Veri Toplama Araçları

Veriler araştırmacılar tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanmıştır. Görüşme formunun ilk bölümü katılımcıların kişisel özelliklerini belirlemeye yönelik açık uçlu beş sorudan oluşmaktadır. Görüşme formunun ikinci bölümünde ise katılımcıların öğrenim gördükleri okulda karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerilerini belirlemek amacıyla açık uçlu yedi sorudan oluşmaktadır. Formun geliştirilme aşamasında dil, yapı ve kapsam geçerliliğini sağlamak amacıyla eğitim bilimleri alanında bir uzmanının görüşü alınmıştır. Görüşme formunun ilk haliyle üç katılımcı ile pilot çalışma yapılmış, elde edilen dönütlere göre düzenlemeler yapılarak forma son şekli verilmiştir.

2.4. Veri Toplama Süreci

Veriler, örneklemedeki 20 katılımcının öğrenim gördükleri spor lisesinde, görüşme sürecini etkileyebilecek dışsal etkenlerin kontrol altına alındığı bir ortamda, yaklaşık üç haftalık bir sürede ve her bir katılımcıyla yapılan ortalama 25-30 dakikalık görüşmelerle elde edilmiştir. Araştırmacılar görüşmeden önce katılımcılara çalışmanın amacından ve öneminden söz etmiş, cevapların başka bir amaçla kullanılmayacağını ve çalışmanın gönüllük esasına dayandığını belirtmişlerdir. Katılımcıların sözel sorulara verdikleri cevaplar, yazılı notlar alınarak toplanmıştır. Görüşmeler gerçekleştirildikten sonra etik kurallara uymak amacıyla ve verilerin analizinde belirleyici olması açısından, katılımcılara “öğrenci” kelimesinin ilk harfi olan “Ö” harfi ile başlayan bir numara verilmiştir.

2.5. Verilerin Analizi

Verilerin analizinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. İçerik analizi, nitel verilerdeki temel tutarlılıkları ve anlamları belirlemeye yönelik olarak çeşitli kodlar ve temalar yardımı ile anlamlandırma çabasıdır (Patton, 2014). İçerik analizi çerçevesinde katılımcıların sorulara verdikleri cevaplar dikkatlice okunarak kodlar çıkarılmıştır. Kodların benzerlik ve farklılıklarına göre gruplandırılması ile temalara ulaşılmış, tema ve kodlara ait frekanslar tablolar halinde verilmiş ve bulguların açıklayıcı olması açısından cevaplara ilişkin doğrudan alıntılara yer verilmiştir. Analizler sonucunda bulgular “tercih nedenleri, donanım sorunları, kültür dersleri, spor dersleri, öğretmen sayısı ve niteliği, okulun sporcu yetiştirmesi, çözüm önerileri” temaları altında düzenlenmiştir.

Verilerin güvenilirliğini sağlamak amacıyla iki araştırmacı tarafından çıkarılan kodların uyumu için Miles ve Huberman’ın (1994) formülü kullanılmıştır.

$$\text{Güvenirlik} = \text{Görüş birliği} / (\text{Görüş birliği} + \text{Görüş ayrılığı}) \times 100$$

Araştırmacılar 40 kod üzerinde fikir birliğine varırken, 6 kodda ise fikirleri ayrılmıştır. Çıkarılan kodlar formüle edildiğinde;

$$\text{Güvenirlilik} = 40/(40+6) \times 100$$

Güvenirlilik = .87 olarak hesaplanmıştır.

İç tutarlılığın sonucunu gösteren bu hesaplamada ortaya çıkan değer en az .80 olması beklenmektedir (Miles & Huberman, 1994; Patton, 2014). Araştırmada bu oran .87 olarak hesaplandığından verilerin güvenilir olduğu belirtilebilir.

3. BULGULAR

Katılımcıların spor lisesini tercih etme nedenlerine yönelik görüşlerine ilişkin bulgular Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. *Katılımcıların Spor Lisesini Tercih Etme Nedenlerine İlişkin Görüşleri*

Tema	Kodlar	f
Tercih nedenleri	Yönlendirme	13
	Meslek Edinme	10
	Spor Geçmişi	9
	Üniversite Eğitimi	5
	Öğretim Programı	5
	Spor Sevgisi	1

Tablo 2’de görüldüğü gibi, katılımcıların çoğu (13/20) yakınlarının yönlendirmesi ile okulu tercih ettiklerini belirtmişlerdir. Katılımcıların yarısı (10/20) bu liseyi meslek edinmek için seçtiklerini ifade ederken, yarıya yakını (9/20) spor geçmişlerinden dolayı tercihte bulduklarını belirtmişlerdir. Katılımcılardan bir kısmı ise (5/20) üniversite eğitimi ve öğretim programı için tercih ettiklerini ifade etmişlerdir. Katılımcılardan sadece biri spor sevgisinden dolayı bu liseyi tercih ettiğini belirtmiştir.

Görüşme yapılan katılımcıların spor lisesini tercih etme nedenlerine yönelik görüşlerinden bazıları aşağıdaki gibidir:

Ö-12: *“Beden eğitimi öğretmenimin önerisiyle tercih ettim. Spor yaptığım için öğretmenim daha fazla geliştirebileceğimi söyledi.”*

Ö-2: *“Ortaokuldaki beden eğitimi öğretmenimin tavsiyesiyle. Okula gelmeden önce sporun içinde olduğumdan başarılı olacağımı düşündüm. Spor lisesinden mezun olunca antrenörlük ve hakemlik kazanma konusunda avantajlı olduğum için sporda daha iyi yerlere geleceğimi düşündüm. Liseden mezun olanlara yardımcı antrenörlük belgesi verilmesi.”*

Ö-16: *“Beden eğitimi öğretmeni olmak istiyorum. Spor lisesi ek puan verdiği için tercih ettim.”*

Ö-9: *“Spor dersleri fazla olduğu için sporcuyu daha iyi yetiştirdiklerini düşündüm. Spora dair meslekleri elde etmek için tercihte bulundum.”*

Ö-16: *“Küçük yaştan itibaren spor yaptığım için spor lisesinde sporculuğumu geliştirerek beden eğitimi öğretmeni olmak istiyorum. Spor lisesini ek puan verdiği için tercih ettim, spor derslerinin fazla olduğunu düşündüğümünden.”*

Katılımcıların okulun fiziki donanımı ile ilgili yaşadıkları sorunlara ilişkin görüşlerinden elde edilen bulgular Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3. Katılımcıların Okulun Fiziki Donanımı Sorunlarına İlişkin Görüşleri

Tema	Kodlar	f
Donanım sorunları	Bina yapısı	20
	Tesis eksikliği	20
	Araç-gereç yetersizliği	20
	Güvenlik sorunları	17
	Teknolojik donanım eksikliği	6
	Isınma problemleri	5

Tablo 3'te görüldüğü gibi, katılımcıların tamamı (20/20) fiziki donanım sorunlarının bina yapısı, tesis eksikliği ve araç-gereç yetersizliğinden kaynaklandığını ifade etmişlerdir. Katılımcıların çoğu (17/20) güvenlik sorunları olduğunu belirtirken, bazı katılımcılar ise teknolojik donanım eksikliği (6/20) ve ısınma problemleri (5/20) olduğunu ifade etmişlerdir.

Katılımcıların fiziki donanım sorunlarına ilişkin görüşlerinden bazıları şunlardır:

Ö-16: “Akıllı tahtamızın olmaması bazı dersleri anlamamızda güçlük çekmemize neden oluyor. Spor malzemelerimiz yok. Okulun binası bize ait olmadığından spor alanı eksikimiz var. Okulumuzun bahçesi çok küçük, sadece arabalar sığıyor. Bahçe düzeni yok hatta bahçe yok. Bazı sınıflarımız okulun tesisat sorunu yüzünden su basmış durumda ve sağlıksız. Sınıfımız güzel sanatlar lisesine uygun olduğundan sınıfımız akustik sınıf olduğundan normal sınıfa çevrilmiş. Konuştuğumuzda akustik oluyor.”

Ö-19: “Okulumuz yerleşim yeri olarak çok tehlikeli bir alanda olduğundan risk taşıyor. Şehirlerarası yola çok yakın ve yanımızda kanal var, düşme ihtimali var. Okulumuzda spor salonu, laboratuvar, kütüphane olmadığından araştırma yapmak istediğimizde internet kafelere gitmek zorunda kalıyoruz. Branşlara özgü spor alanlarımız yok. Spor malzemelerimiz ve giysimiz yok. Spor kıyafetimiz olmadığından maçlara çıktığımızda 1-0 mağlup başlıyoruz. Okul binasında farklı iki okul olması tuvalet, kantin, bahçe ve derslikler bakımından zorluklar yaşıyor. Bahçemizde kamelya yok.”

Ö-4: “Okulumuzdaki petekler yetersiz olduğundan ısınma sorunu var, ben çok üşüyorum. Akıllı tahta olmadığı için dersi görsel olarak işleyemiyoruz. Okulumuzun tuvalet sayısı yetersiz. Spor malzemelerimiz çok yetersiz. Kültür derslerini işleyebileceğimiz laboratuvarımız yok. Binamızın ön bahçesi içine çökmüş durumda, duvarlarda yarıklar var. Deprem olmuştu çok şiddetli sallandık. Okulun yolu yağmur yağdığına göçtü. Kantinimiz çok küçük, öğle arasında sınıfta yemek yiyoruz, iki okulun aynı binada olması her şeyi zorlaştırıyor. Maç formamız yok.”

Ö-20: “Spor salonumuz yok. Derslerimizi uygulamalı işleyemiyoruz. Kantin fiziki donanım olarak yetersiz. Kalorifer sayısı ve ısıtması az olduğundan üşüyoruz. Okulumuzun deprem riski çok yüksek çünkü duvarlarda çatlak yerlerde çökmeler var. İki okulun birlikte olması derslerde ses gelmesine neden oluyor. Mescidimiz yok. Tuvalet sayısı öğrenci sayısına göre az olduğundan temiz olmuyor. Spordan sonra duşumuz yok.”

Ö-12: “Spor salonumuz yok. Derslerimizden geri kalıyoruz, kondisyondan düşüyoruz, kulüp antrenmanlarımız yetmiyor. Okul kendimize ait değil. İki okul iç içe olduğundan derslerde müzik dersleri rahatsız ediyor, derslere adapte olamıyoruz. İki farklı okulun aynı bina içinde eğitim alması lavabo kullanımları ve temizliği bakımından olumsuzluklar oluyor. Tuvalet sayısı az. Dersliklerimizin sayısı az.

Mescidimiz yok, abdesthanemiz yok. Spor malzemelerimiz yeteri kadar yok. Kütüphane, laboratuvar ve deney malzemelerimiz yok.”

Katılımcıların kültür ve spor dersleri ile ilgili görüşlerine ilişkin bulgular Tablo 4’te verilmiştir.

Tablo 4. *Katılımcıların Kültür ve Spor Derslerine İlişkin Görüşleri*

Tema	Kodlar	f
Kültür dersleri	Kültür derslerinin az olması	17
	Uygulama yapılamaması	14
Spor dersleri	Materyal eksikliği	9
	Program düzensizliği	5
	Klasik yöntemler	5
	Teknolojik donanım eksikliği	3

Tablo 4’te görüldüğü gibi katılımcıların çoğu (17/20) kültür dersleri sayısının az olduğunu belirtmişlerdir. Katılımcıların yarıdan fazlası (14/20) uygulamalı derslerin yapılamadığını ifade ederken, yarıya yakın katılımcı (9/20) materyal eksikliği olduğundan bahsetmiştir. Katılımcıların bir kısmı (5/20) programın düzensiz olduğunu ve klasik yöntemlerle ders işlendiğini belirtmişlerdir. Az sayıda katılımcı ise (3/20) okulda teknolojik donanım eksikliği olduğunu ifade etmişlerdir.

Katılımcıların kültür ve spor derslerine ilişkin görüşlerinden bazıları şunlardır:

Ö-2: *“Kültür derslerinin sayısının az olduğunu düşünüyorum. Birçok kültür dersini alamıyoruz. 12. sınıfta sınava girdiğimizde başarısız oluyoruz. Kültür derslerinde yeterli araç- gerecimiz yok, sadece bir kitaptan yararlanabiliyoruz. Akıllı tahtamız yok, birçok konuyu görsel olarak işleyemiyoruz. Tesisimizin olmaması birçok dersi uygulamadan teorik olarak almamıza neden oluyor.”*

Ö-16: *“Kültür derslerimiz sabah saatlerinde, spor derslerimiz öğleden sonra yapılmalıdır. 11. ve 12. sınıfta sayısal derslerin olmaması üniversite giriş sınavında başarısız olmamıza neden oluyor. Kültür derslerinin yüzeysel işlenmesi, detaylı ders anlatılmaması, anlaşılmayan soruların tekrarlanmaması ve edebiyat dersinin baraj ders olması sınıf geçmemizi zorlaştırıyor. Kültür dersi saatlerinin çok az olması uzaklaşmamıza neden oluyor. Spor derslerinde malzeme ve sahaların olmaması ders işlenmemesi ve antrenman yapılmamasına neden oluyor.”*

Ö-12: *“Kültür dersleri saatleri sabah, spor derslerimiz öğleden sonra olmalı. Çünkü spor derslerinden yorgun çıkıyoruz, kültür derslerine adapte olamıyoruz. Kültür derslerimizin sayısı az, üniversite sınavında zorluk çekeceğiz. Matematik dersimiz yok. Spor derslerimizden masaj dersimiz kaldırıldı. Spor derslerinde uygulama yapamıyoruz tesisimiz olmadığı için ve başka okulun içinde eğitim aldığımızdan.”*

Ö-7: *“Kültür dersleri yetersiz ve verimsiz geçiyor. Kültür derslerinde sadece yazarak ders anlatmak yerine daha farklı şekillerde olmadığı için anlamıyoruz. Spor derslerimizde alan ve malzeme kullanarak ders işlenmesi gerekiyor.”*

Katılımcıların okuldaki öğretmenlerin sayısı ve mesleki nitelikleri hakkındaki görüşlerine ilişkin bulgular Tablo 5’te verilmiştir.

Tablo 5. Katılımcıların Okuldaki Öğretmenlerin Sayısı ve Mesleki Niteliklerine İlişkin Görüşleri

Tema	Kodlar	f
Öğretmen sayısı ve niteliği	Öğretmen eksikliği	18
	Branş bazında eksiklik	11
	Alan bilgisi yetersizliği	11
	Meslek bilgisi yetersizliği	2

Tablo 5'e göre, katılımcıların tamamına yakını (18/20) okulun öğretmen eksikliği olduğunu ifade ederken, katılımcıların yaklaşık yarısı ise (11/20) öğretmenlerin branş bazında eksikliğini ve alan bilgisi yetersizliğini ileri sürmüşlerdir. Birkaç katılımcı ise (2/20) öğretmenlerin meslek bilgisinin yetersiz olduğunu belirtmişlerdir. Katılımcıların okulun öğretmen sayısı ve niteliği hakkındaki görüşlerinden bazıları şunlardır:

Ö-12: “Matematik, kimya, coğrafya dersi öğretmenlerimiz yok. Bu derslerde başka branştan hocalarımız ders vermekte. Derslerde yetersiz kaldıklarını düşünüyorum. Spor öğretmenlerimizin sayısı az ve her branştan öğretmenimiz yok. Kendi branşı dışında başka branşlarda yeterli olamıyorlar. Spor salonu olmadığından hocalar dersi uygulamalı olarak işleyemiyor.”

Ö-7: “Kültür derslerinde yeteri kadar öğretmen yok. Kültür derslerine kendi branşı olmayan öğretmenler giriyor. Hocalar öğrencilerle yeteri kadar iletişime geçmiyor, derste sınıfın hâkimiyetini sağlayamıyor. Her öğrenciye aynı şekilde davranıyorlar. Spor derslerinde branşı olmayan öğretmenler giriyor.”

Ö-2: “Birçok dersin öğretmeni olmadığından ve başka branştaki hocaların o derslere girmesinden dersler verimsiz oluyor. Mesela tarih hocası coğrafya dersine, fizikçi kimyaya, beden eğitimi din kültürüne giriyor. Felsefe öğretmeni din kültürü dersine girdiğinden bu dersler verimsiz geçiyor. Spor dersi hocalarının sayısı az. Nitelik olarak bazıları ortaokuldan geldiği için bize nasıl davranacağını ve konuşacağını bilmiyor. Birçoğu branşlarında sporcu olarak yeterli değiller.”

Ö-6: “Öğretmen sayımız az. Birkaç branşın dersinde öğretmenimiz yok. Branşı olmayan öğretmenler farklı ders anlatırken yetersiz kalıyorlar. Soru sorduğumuzda hocaların kendi branşı olmadığı için sorulara cevap alamıyoruz. Bazı derslerimize müdür ve müdür yardımcısı girdiği için derslerimiz boş geçiyor.”

Katılımcıların okulun sporcu yetiştirme görevini gerçekleştirme durumuna yönelik görüşlerine ilişkin bulgular Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6. Katılımcıların Okulun Sporcu Yetiştirme Görevini Gerçekleştirme Durumuna İlişkin Görüşleri

Tema	Kodlar	f
Okulun sporcu yetiştirmesi	Tesis yetersizliği	16
	Ödenek Sorunu	9
	Malzeme eksikliği	7
	Sınavın kapsam yetersizliği	5
	Sporun desteklenmemesi	4

Tablo 6'ya göre katılımcılar genel olarak okulun sporcu yetiştiremediğini ifade etmiş ve görüşlerini bunun nedenleri üzerine yoğunlaştırmışlardır. Katılımcıların büyük çoğunluğu (16/20) tesis yetersizliğinden dolayı sporcu yetiştirilemediği şeklinde görüş bildirmişlerdir. Ayrıca bazı katılımcılar sporcu yetiştirilememesinde ödenek sorunları (9/20), malzeme eksikliği (7/20), sınavın kapsam yetersizliği (5/20) ve sporun desteklenmemesi (4/20) gibi faktörlerin etkili olduğu görüşündedirler.

Katılımcıların bu konu hakkındaki görüşlerinden bazıları şunlardır:

Ö-12: “Okulun sporcu yetiştiremediğini düşünüyorum. Çünkü gerekli olan tesis ve malzemeler yok. Branşımızda körelmeye başlıyoruz. Var olan sporculuğumuz da köreldi. Branşlarımızda il birincisi oluyoruz. İl dışı, grup maçları ve hatta Türkiye finallerine maddi sıkıntılar olduğundan katılamıyoruz. Sporda ilerleyemiyoruz.”

Ö-2: “Sporcu yetiştirildiğine inanmıyorum. Çünkü okulda bütün öğretmenlerin sporculara destek vermesi gerekirken, sadece birkaç spor öğretmeni elinden geleni yapıyor. Diğer hocaların hiçbir destek vermemesine rağmen beklentileri çok yüksek oluyor. Tesis eksikliğinden müsabakalara ve derslere yeterince çalışamadığımızdan sporculuğumuz köreliyor. Müsabakalara il birincisi olsak dahi gidemiyoruz para olmadığı için.”

Ö-14: “Sporcu yetiştirilemiyor. İl dışındaki müsabakalara katılamıyoruz, önümüzü kapatıyor. Maddi durum yetersizliğinden maçlara gidemiyoruz. Okula öğrenci alımında gerçek sporcular ayırt edilemiyor. Tesis ve malzemelerimiz olmadığından spor derslerini uygulamalı olarak işleyemiyoruz. Var olan branşımızda bile köreliyoruz.”

Ö-19: “Sporcu yetiştirdiğini düşünmüyorum, çünkü yeterli disiplin yok. Yeterli imkân olmadığında, öğrenciler spor müsabakalarına katılamadıklarında spordan uzaklaşıyor. Spor lisesi mülakatları kolay olduğundan sporcu olmayanlar da okula giriyor.”

Ö-6: “Sporcu yetiştirilemiyor. Çünkü yeterli tesis, malzeme, branş hocalarımız yok. Okula öğrenci seçimi sınavları kolay olduğundan branşı olmayanlar okula girebiliyor. Okulda uygulamalı dersler işlenemediği için sporcu yetiştirilemiyor. Müsabakalara katıldığımızda formamız olmuyor. Diğer takımlar donanımlı çıktığında moralimiz düşüyor. Bu da oyuna yansıyor. İl dışı müsabakalara maddi yetersizlik ve ilgisizlikten dolayı katılamıyoruz.”

Katılımcıların okulun eğitim-öğretim sürecinin daha etkili ve verimli olabilmesine yönelik çözüm önerilerine ilişkin bulgular Tablo 7’de verilmiştir

Tablo 7. Katılımcıların Okulun Eğitim-Öğretim Sürecine İlişkin Çözüm Önerileri

Tema	Kodlar	f
Çözüm önerileri	Tesis yapılması	16
	Stadyum sınıfları	9
	Öğretmen alımı	7
	Mülakatın değiştirilmesi	7
	Malzeme temini	6
	Güdüleme	6
	Sağlık donanımının artırılması	5
	Sporcu beslenmesine uygunluk	5
	Sağlık personeli alımı	3
	Programın düzenlenmesi	3
	Staj	3
	BESYO kursları	2
	Manevi ortam	1
	Müsabakalara katılım	1
	Ödeneklerin artırılması	1

Tablo 7’ye göre katılımcıların çoğu (16/20) öneri olarak okula tesis yapılması gerektiğini belirtirken, katılımcıların yaklaşık yarısı (9/20) stadyumların içerisine derslik yapılması üzerine yoğunlaşmışlardır. Katılımcılardan bazıları (7/20) okula öğretmen alınmasını ve öğrenci seçiminde

yapılan mülakat sınavının değiştirilmesini, okula malzeme temin edilmesini ve katılımcıları güdüleyici çalışmaların yapılmasını (6/20), okulun sağlık donanımının artırılmasını ve sporcu beslenmesine uygun hale getirilmesini (5/20) önermişlerdir. Katılımcıların bir kısmı (3/20) okula sağlık personeli alınmasını, ders programının düzenlenmesini, staj yaptırılması gibi önerilerini belirtmişlerdir. Az sayıda katılımcı ise (2/20) BESYO'ya hazırlık için kursların yapılmasını, sadece birer katılımcı ise okulun manevi açıdan daha zengin olmasını, müsabakalara katılımın sağlanmasını ve ödeneklerin artırılmasını önermişlerdir.

Katılımcıların okulun eğitim-öğretim sürecinin daha etkili ve verimli olabilmesine yönelik çözüm önerilerinden bazıları aşağıdaki gibidir:

Ö-3: *“Spor tesisi olan bir okul yapılabilir.” Herhangi bir sakatlanma için sağlık görevlisi alınabilir.”*

Ö-13: *“Sabah saatlerinde kültür dersleri işlenip öğleden sonra spor dersleri işlenebilir. Öğrenci seçiminde sınav daha da zorlaştırılarak okula girişte belirli not ortalamasıyla öğrenci seçilebilir.”*

Ö-19: *“Sakatlık ve yaralanmalar için revir yapılabilir, okula sağlıkçı ve fizyoterapist alınabilir.”*

Ö-14: *“Ders programları düzenlenerek kültür dersleri önce, spor dersleri sonra yapılabilir. Okul binası stadyumların içine taşınabilir. Böylece tesis sorunumuz ortadan kalkar, her branşa ait sahalara yapılabilir.”*

Ö-20: *“Her spor branşından öğretmen alımı yapılabilir, saha ve malzeme eksikliği giderilebilir. Okul, kompleksi olan alana taşınabilir, kantinde öğle arası yemekleri sporcu beslenmesine uygun yemekler yapılabilir, ilk yardım ve spor kazaları dersinde uygulamalı ders işlemek için araç-gereçler alınabilir, üniversiteye (BESYO) hazırlık kursları açılabilir.”*

Ö-4: *“Stadyumların içine derslikler yapılarak müsabakalara etkin olarak katılırız ve tesis sorunu ortadan kalkar. Kantinde paketli yiyecekler yerine sporcu beslenmesine uygun yemekler çıkarılabilir, ilk yardım malzemeleri alınarak ilk yardım odası kurulabilir, okula öğrenci alınırken yapılan sınavın her branşa ait koordinasyonları yapılabilir ve sınav zorlaştırılabilir.”*

Ö-7: *“İlk önce öğretmenler öğrencilere dersi sevdirmeli, üniversiteleri kazanmamıza yardımcı olmalı, bununla ilgili planlı olmalı.”*

4. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Araştırmada elde edilen bulgular ışığında aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır:

- Öğrencilerin spor lisesini tercih etmelerinde çevreleri tarafından yönlendirilme, meslek sahibi olmayı isteme ve spor geçmişlerini devam ettirme isteği gibi nedenlerin ön plana çıktığı sonucuna varılmıştır.

- Öğrencilerin çoğunun, okulun fiziki donanımıyla ilgili yaşadıkları sorunları okulun bina yapısı, tesis eksikliği, araç-gereç yetersizliği ve güvenlik sorunları ile ilişkilendirdikleri sonucuna ulaşılmıştır.

- Öğrencilerin kültür ve spor dersleri ile ilgili olarak, kültür derslerinin sayısının az olduğunu ve fiziki imkânların yetersizliği nedeniyle uygulamalı derslerin yapılamadığını düşündükleri sonucuna varılmıştır.

- Öğrenciler, okulda öğretmen sayısının hem genelde hem de branş bazında yetersiz olduğunu ve mevcut öğretmenlerin alanlarında yeterli bilgiye sahip olmadıklarını düşünmektedirler.
- Öğrencilere göre, okulun sporcu yetiştirme görevini gerçekleştirememesinin en önemli nedenleri tesis yetersizliği, ödenek sorunları ve malzeme eksikliğidir.
- Öğrencilerin, okulun eğitim-öğretim sürecinin daha etkili ve verimli olabilmesi için okula tesis yapılması ve stadyumların içerisine derslikler yapılması önerilerinde yoğunlaştıkları sonucuna varılmıştır.

Spor liselerine kayıt yaptırmak isteyen katılımcıların bu okulları tercih etmelerinde farklı etkenler bulunmaktadır. Araştırma kapsamında ulaşılan sonuçlardan biri, katılımcıların spor lisesini tercih etme nedenleri arasında, bu okullara yönlendirilme, ileride bir meslek edinebilme ve geçmiş yaşamlarından gelen sporcu özelliklerinin bulunması yer almaktadır. Bunun sebebi, küçük yaşta spora başlayan çocukların sporu tutku haline getirmeleri, beden eğitimi öğretmenleri ve antrenörlerini rol model olarak görmeleri sonucunda sporu profesyonel bağlamda düşünmeleri olabilir. Benzer şekilde Boyalı ve diğerleri (2018) katılımcıların spor liselerini meslek sahibi olabilmek ve çevresindeki kişilerin yönlendirmeleriyle tercih ettikleri sonucuna ulaşılmıştır. Karapınar da (2007) bu araştırmanın sonucuyla benzer şekilde katılımcıların spor liselerini tercih etme nedenlerinin yönlendirme, spora karşı ilgili olma, spor yaşamında başarıya ulaşma ve üniversite eğitimi alarak sporu meslek olarak yapmayı isteme ile ilgili olduğu sonucuna ulaşmıştır. Altındaş'ın (2009) çalışmasında da katılımcıların spor lisesini tercih etmelerindeki en önemli etkenin çevreleri tarafından yapılan yönlendirmeler olduğu sonucuna varılmıştır. Çoban da (2006) çalışmasında katılımcıların spor lisesini ağırlıklı olarak yönlendirme ve sporculuk geçmişi nedeniyle seçtiklerini tespit etmiştir. Koçak ve diğerleri (2020) bu araştırmanın sonuçlarına benzer olarak katılımcıların spor lisesini seçmelerinde sosyal çevrelerinin etkili olduğunu, ileride bir meslek edinebilme ve ayrıca sporu sevmelerinin de etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Diğer okullarda da karşılaşılabileceği gibi, spor liselerinde de okulun fiziki donanımlarıyla ilgili sorunlar yaşanabilmektedir. Araştırmanın diğer bir sonucu, katılımcıların okulun fiziki donanımlarıyla ilgili yaşadıkları sorunların, okulun bina yapısı, tesis eksikliği ve araç-gereç yetersizliğinden kaynaklandığını düşünmeleri ile ilgilidir. Bu sorunların, okulun eğitim-öğretim hedeflerini gerçekleştirebilmesi için uygun fiziki alt yapı ve donanımlara sahip olup olmadığı konusunda yapılması gereken kontrollerdeki bazı eksikliklerden kaynaklandığı düşünülmektedir. Bu araştırmanın sonuçlarıyla paralel olarak Bulca ve diğerleri (2014) tarafından yapılan çalışmada da okulun fiziki donanımıyla ilgili olarak spor tesisi ve araç gereçlerin yetersiz olduğu sonucuna ulaşıldığı görülmektedir. Çolakoğlu ve Karaküçük (2006) yaptıkları çalışmada bu araştırmaya benzer olarak, okullarda spor alanlarının yetersiz olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Coşkuner ve diğerleri (2009) ile Nar'ın (2007) çalışmalarında spor liselerinde yeterli tesisleşme olmadığı ve araç-gereçlerin yetersiz olduğu belirlenmiştir. Canal da (2008) spor lisesi öğrencilerinin yeterli tesisleri olmadığından spor yapamadıklarını ve kendi alanlarında gelişemediklerini belirlemiştir. Nacar (2019) ise çalışmasında genel olarak okullarda spor tesislerinin yetersiz olduğunu tespit etmiştir.

Çalışmada katılımcılar, kültür ve spor dersleri ile ilgili olarak, kültür derslerinin sayısının az olduğunu belirtmişlerdir. Bu durum, meslek liselerinde alan derslerinin ve alan derslerine ilişkin uygulama ders saatlerinin fazla olması nedeniyle, kültür derslerinin arka planda kalmasından kaynaklanıyor olabilir. Ayrıca katılımcılar, donanım yetersizliği nedeniyle uygulamalı derslerin yapılamadığını belirtmişlerdir. Ülger de (2000) bu araştırmanın sonucuyla paralel olarak katılımcıların,

uygulamalı derslerin yeterince yapılamadığı görüşünde olduklarını belirlemiştir. Yazgan'ın (2018) yaptığı çalışmada ise, meslek lisesi öğrencilerinin mesleki derslere daha fazla ilgi duydukları ve bu derslerin sayısının artırılması gerektiğini düşündükleri belirlenmiştir. Altındaş (2009) ise derslerde yeterli uygulama yapıldığı sonucuna ulaşmıştır. Ayaydın (2013) çalışmasında güzel sanatlar ve spor liselerinde alan derslerinin sayısının az, kültür derslerinin fazla olduğu sonucuna ulaşmıştır. Şentürk (2016) ise çalışmasında spor liselerinde alan derslerinin olduğunu, fakat yeterli uygulama yapılmadığını belirlemiştir.

Araştırma sonucuna göre katılımcılar, okulda öğretmen sayısının yetersiz olduğunu ve mevcut öğretmenlerin alanlarında yeterli bilgi ve beceriye sahip olmadıklarını düşünmektedirler. Bu sonucun ortaya çıkmasında, ihtiyaç duyulan sayıda öğretmen atamasının yapılmamasından dolayı öğretmenlerin kendi branşının dışındaki derslere girmesi etkili olabilir. Karapınar da (2007) çalışmasında benzer sonuca ulaşmış ve spor lisesi öğretmenlerinin alanlarında yeterli bilgiye sahip olmadıklarını tespit etmiştir. Bunun aksine Altındaş'a (2009) göre ise spor lisesinde görevli öğretmenler yeterli alan bilgisine sahiptir. Nar (2007) ve Şentürk (2016) çalışmalarında spor lisesinde görevli öğretmenlerin sayı ve nitelik olarak yeterli olmadığı sonucuna ulaşmışlardır. Dee ve Goldhaber (2017) araştırmalarında öğretmen sayısının yetersiz olduğunu ve bu durumun eğitimde aksaklıkları ortaya çıkardığını tespit etmişlerdir. Milli Eğitim Bakanlığı kurul kararlarında da öğretmenlerin ilgi duydukları alanda istihdam edilmesi, yeterlikleri ve yeteneklerinin dikkate alınması ve bu alanlarda çalıştırılması, ayrıca eğitim fakültelerindeki öğretmen adaylarına hizmet öncesi eğitimler verilmesi, atanan öğretmenlere ise belirli dönemlerde hizmetiçi eğitimler verilmesi kararları alınmıştır (MEB, 2014). Bu bağlamda hem spor lisesi hem de diğer okul türlerinde görev yapan öğretmenlerin mesleki açıdan güncel bilgi ve beceri ihtiyaçlarının belirlenmesi ve giderilmesi gerekmektedir.

Çalışma sonuçlarına göre katılımcılar okulun sporcu yetiştirme görevini gerçekleştirmediğini düşünmektedirler. Sporcu yetiştirilememe nedenleri olarak da tesis yetersizliğini, ödenek sorunları ve malzeme eksikliğini öne sürmüşlerdir. Bu durumun nedeninin, spor liselerine yeterince ödenek ayrılamaması olduğu ileri sürülebilir. Benzer şekilde Açıkada ve diğerleri (2008) yaptıkları çalışmada, spor alanlarının yetersiz olmasının kazanımlara ulaşamamanın nedeni olduğunu belirlemiştir. Benzer şekilde Çolakoğlu ve Karaküçük de (2006) çalışmalarında sporda başarılı olmanın önündeki engellerin maddi sıkıntılar, malzeme ve tesis yetersizliği olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Nar da (2007) çalışmasında, alt yapı, araç gereç ve personel yetersizliği gibi nedenlerle spor liselerinde verilen eğitimin yeterli olmadığını tespit etmiştir. Orunaboka ve Nwachukwu (2012) tarafından yapılan araştırmanın sonucunda, okullarda ekipman ve tesisleşme yetersizliğinin beden eğitimi derslerinde ve genel olarak spor eğitimlerinin ilerlemesine engel olduğu tespit edilmiştir.

Okulun eğitim-öğretim sürecinin daha etkili ve verimli olabilmesi için katılımcılar tesis ve stadyumların içine derslik yapılması ve öğretmen istihdam edilmesi gibi önerilerde bulunmuşlardır. Bu önerilerin, okulun fiziksel donanım açısından sporcu yetiştirme için yeterli görülmemesinden kaynaklandığı belirtilebilir. Şentürk de (2016) çalışmasında programın güncellenmesi, öğretmen istihdamının artırılması, öğretmenlere hizmet içi eğitimler verilmesi, spor liselerinin statülerinin değiştirilmesi ve spor liselerinin gelişen ekonomik potansiyel çerçevesinde fiziki ve donanımsal olarak geliştirilmesi gibi öneriler getirmiştir.

Araştırmada elde edilen sonuçlar doğrultusunda, uygulayıcılara ve araştırmacılara yönelik olarak aşağıdaki öneriler ileri sürülebilir:

- Araştırma kapsamında katılımcıların spor lisesini meslek sahibi olmak için de tercih ettiği görüldüğünden, spor liseleri ile üniversiteler arasında özellikle uygulamalı dersler konusunda iş birliği sağlanabilir.

- Araştırmada öğrenciler, okulun fiziki donanımıyla ilgili yaşadıkları sorunların okulun bina yapısı, tesis eksikliği ve araç gereç yetersizliğinden kaynaklandığını belirttiklerinden dolayı, spor liselerine ihtiyaç duydukları alt yapı, tesis ve araç gereç temininin eksiksiz olarak sağlanması gerekir. Bu eksikliklerin giderilebilmesi için Gençlik ve Spor Bakanlığı ve yerel anlamda belediyeler ile protokoller yapılarak spor lisesi öğrencilerinin bu kurumların imkânlarından yararlanması sağlanabilir.

- Araştırmada, kültür derslerinin sayısının az olduğu ve fiziki koşulların yetersizliği nedeniyle uygulamalı derslerin yapılamadığı sonucuna ulaşıldığından, spor lisesi öğretim programında kültür derslerinin belli oranda artışına yönelik düzenlemeler ve uygulamalı dersler için spor branşlarına özgü yeterli sayıda uygulama alanları yapılabilir.

- Araştırmada öğrencilerin, okulun sporcu yetiştirme görevini yerine getiremediğini ve bunun en önemli nedenleri arasında ödenek sorunları ve malzeme eksikliği olduğunu belirttiklerinden, spor liselerine müsabakalara katılım masrafları ve spor branşlarına özgü malzeme alımı için Milli Eğitim Bakanlığı bütçesinden ayrılan ödeneğin artırılması önerilebilir.

- Araştırmada öğrenciler, okulda öğretmen sayısının yetersiz olduğunu ve mevcut öğretmenlerin alanlarında yeterli bilgi ve beceriye sahip olmadıklarını belirttiklerinden, eksik branşlar için öğretmen istihdamı yapılabilir. Ayrıca, spor liselerindeki mesleki derslere öğretmen seçiminde uygulanan seçme sınavının değerlendirme ölçütleri gözden geçirilebilir. Aynı zamanda mevcut öğretmenlerin hizmet içi eğitimler, konferanslar ve seminerler ile alanlarıyla ilgili mesleki bilgi ve becerileri artırılabilir.

- Araştırmada spor lisesindeki eğitim-öğretim sürecinde yaşanan sorunlar öğrenci görüşlerine göre belirlendiğinden dolayı, ileride yapılacak çalışmalarda yöneticilerin, öğretmen ve velilerin görüşlerine başvurulabilir. Ayrıca okul ve sınıf ortamlarında çeşitli gözlemler yoluyla bu sorunların belirlenmesi sağlanabilir.

- Araştırma, spor lisesinde öğrenim öğrencilerin eğitim-öğretimde karşılaştıkları sorunlar ve bu sorunlara yönelik çözüm önerilerinin belirlenmesi hakkında sadece bir okul kapsamında yürütülmesi çalışmanın sınırlılıklarındandır. Ayrıca çalışmanın sonuçları, örneklemin yer aldığı ilin imkânları kapsamında da bir sınırlılığa sahiptir. Bu nedenle, benzer konuda birden fazla ili ve spor lisesini kapsayan daha geniş bir örneklem ile çalışmalar yapılabilir.

Yazar Katkı Beyanı:

1. Hasan Güner BERKANT: Veri toplama ve analizi, danışmanlık, denetim, inceleme ve düzenleme.

2. Ebru HEKİMOĞLU: Kavramsallaştırma, veri toplama ve analizi, yazım ve düzenleme.

5. KAYNAKÇA

- Açıkkada, C., & diğerleri (2008). Beden eğitimi öğretim programları ve programların yürütülmesine ilişkin paydaş görüşlerinin karşılaştırılması. *Spor Bilimleri Dergisi*, 19(3), 157-180.
- Alias, M. A. B. (2018). *Parental support and pressure on athletes of high school students in Marang district*. Research project report, Universiti Teknologi Mara.
- Altındaş, M. E. (2009). *Türkiye’de açılan spor liselerinin amaç, hedef ve beklentilerinin araştırılması*. Yüksek lisans tezi, Dumlupınar Üniversitesi Sağlık Bilimler Enstitüsü, Kütahya.
- Aslan, M., Soyalp, H., Karahan, O., & Altuntaş, M. (2016). Okul öncesi eğitim programı değerlendirme ölçeğinin geliştirilmesi. *YYÜ Eğitim Fakültesi Dergisi (YYU Journal of Education Faculty)*, 13(1), 657-683.
- Ayaydın, A. (2013). Güzel sanatlar ve spor liselerinde karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri: öğretmenlerin görüşleri. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(16), 435-453.
- Boyalı, E., Ergin, M., & Öçalan, M. (2018). Öğrencilerin spor liselerine yönelme ve tercih nedenlerinin belirlenerek seçili değişkenler açısından karşılaştırılması. *Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 3(3), 10-21.
- Bulca, Y., Demirhan, G., Kangalgil, M., & Saçlı, F. (2014). Beden eğitimi öğretmenlerinin uygulamada karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerileri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29(2), 57-68.
- Bulgu, N. (2005). Sporda şiddet ve alt-kültür. *Spor Bilimleri Dergisi-Hacettepe Journal of Sport Sciences*, 16(4), 229-250.
- Büyükkalın, F., & Kolukısa, Ş. (2001). Okullarda yapılan spor faaliyetlerinde aile-okul ve kulüp açısından karşılaşılan sorunlar. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 1(2), 11-18.
- Canal, E. (2008). *Spor liselerindeki öğrencilerinin problemleri ve beklentilerinin belirlenmesi*. Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Anabilim Dalı, Ankara.
- Coşkuner, Z., Çoban, B., Devocioğlu, S., & Genç, E. (2009). Beden eğitimi öğretmenlerinin spor liselerini algılama düzeyleri. *Sport Sciences*, 4(4), 322-333.
- Çakır, H., & Karataş, S. (2012). Öğretim sistemleri geliştirilmesi sürecine bir bakış. *Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama*, 2(1), 19-35.
- Çoban, B. (2006). Spor lisesi öğrencilerinin tercih ettikleri alana ilişkin tutum ve beklentileri. *Milli Eğitim Dergisi*, 172, 322-324.
- Çolakoğlu, T., & Karaküçük, S. (2006). Beden eğitimi öğretmenlerinin okullarda uygulamada karşılaştıkları sorunlar üzerine bir araştırma. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 11(3), 35-48.
- Dee, T. S., & Goldhaber, D. (2017). Understanding and addressing teacher shortages in the United States. *The Hamilton Project, Brookings Institution*. https://www.hamiltonproject.org/assets/files/understanding_and_addressing_teacher_shortages_in_us_pp.pdf adresinden 02.11.2020 tarihinde erişilmiştir.
- Demirel, M., & Kul, M. (2015). Lise öğrencilerinin spor değişkenine göre sosyal beceri ve atılganlık düzeylerinin karşılaştırılması. *International Journal of Cultural and Social Studies*, 1, 41-54.
- Duman, S., Karagün, E., & Selvi, S. (2020). Anadolu ve spor lisesi öğrencilerinin beden eğitimi ve spora ilişkin tutumlarının incelenmesi. *ETÜ Sosyal Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 10, 89-103.
- Esmer, O ve Karakulak, İ. (2020). Spor lisesi futbol ve hentbol takımı oyuncularının seçili fiziksel ve motorik özelliklerinin incelenmesi. *Uluslararası Güncel Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 6(1), 222-232.
- Göral, M., & Nar, A. (2009). *Türkiye’deki spor liselerinde okuyan öğrencilerin eğitim-öğretim açısından okullarından beklentileri*. Eğitim Araştırmacıları Birliği 1. Uluslararası Türkiye Eğitim Araştırmaları Kongresi (1-3 Mayıs 2009), Çanakkale.

- Gündüz, N., Sunay, H., & Tanılkan, K., (2002). Ortaöğretim kurumlarında uygulanan beden eğitimi ve spor derslerine ilişkin amaçların gerçekleşme düzeyleriyle öncelikleri üzerine bir araştırma. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 7(3), 35-52.
- Güneş, V. (2010). *Spor lisesi ve farklı liselerdeki öğrencilerin atılganlık düzeyleri ile akademik başarılarının incelenmesi*. Yüksek lisans tezi, Fırat Üniversitesi, Elazığ.
- Heinonen, J. (2018). *Athletic and student identity development of student-athletes during the first two years of high school*. Master's thesis, University of Jyväskylä.
- Karapınar, Y. (2007). *Spor liselerinde öğrenim gören öğrencilerin okula giriş nedenleri ve mesleki beklentilerinin araştırılması*. Yüksek lisans tezi, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kütahya.
- Koçak, Ç., Özdurak Sıngın, R., & Yıldız, R. (2020). Öğrencilerin spor liselerini seçme nedenleri ve beklentilerinin incelenmesi. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 14(1), 72-83.
- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook (2nd ed.)* Thousand Oaks, CA: Sage.
- MEB (Milli Eğitim Bakanlığı) (2014). 19. Milli Eğitim Şurası. <https://ttkb.meb.gov.tr/> adresinden 02.11.2020 tarihinde erişilmiştir.
- MEB (Milli Eğitim Bakanlığı) (2018). Türkiye’de mesleki ve teknik eğitimin görünümü. *Eğitim Analiz ve Değerlendirme Raporları Serisi*, No:1.
- Nacar, E. (2019). Elazığ il merkezinde ilk ve ortaöğretim okullarındaki spor tesislerinin nicelik ve nitelik açısından araştırılması. *Sportif Bakış: Spor ve Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(1), 55-63.
- Nar, A. (2007). *Spor liselerinde öğrenim gören öğrencilerinin beklentilerinin araştırılması*. Yüksek lisans tezi, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kütahya.
- O'Neill, M. M., Calder, A. A., & Hinz, B. (2017). Student-athletes in my classroom: Australian teachers' perspectives of the problems faced by student-athletes balancing school and sport. *Australian Journal of Teacher Education*, 42(9), 10.
- Orunaboka, T. T., & Nwachukwu E. A. (2012). Management of physical education facilities, equipment and supplies in secondary schools in Nigeria: Issues and challenges. *Journal of Education and Practice*, 3(3), 43-47.
- Öztürk Kuter, F., & Kuter, M. (2012). Beden eğitimi ve spor yoluyla değerler eğitimi, *Eğitim ve İnsani Bilimler Dergisi: Teori ve Uygulama*, 3(6), 75-94.
- Patton, M. Q. (2014). *Nitel araştırma ve değerlendirme yöntemleri* (Çev. Ed. M. Bütün ve S.B. Demir). Ankara: Pegem Akademi.
- Peckham, K. J., & diğerleri (2018). The influence of sport specialization on landing error scoring system scores in high school athletes. *Athletic Training and Sports Health Care*, 10(6), 253-259.
- Resmi Gazete (2009). *Milli Eğitim Bakanlığı Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi Yönetmeliği*. <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2009/06/20090616-7.htm> adresinden 30.10.2020 tarihinde erişilmiştir.
- Resmi Gazete (2010). *Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Fen Liseleri, Sosyal Bilimler Liseleri, Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri ile Her Türdeki Anadolu Liseleri Öğretmenlerinin Seçimi ve Atamalarına Dair Yönetmelik*. <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2010/12/20101219-3.htm> adresinden 24.06.2020 tarihinde erişilmiştir.
- Şentürk, H. E. (2016). *Avrupa Birliği spor eğitimi temelinde Türkiye spor liselerinin işlevsellik açısından durum analizi*. Doktora tezi, Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Manisa.
- Tükel, Y., Atılgan, D., & Temel, S. S. (2020). Spor lisesi öğrencilerinin girişimcilik eğilimleri (Konya ili örneği). *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 14(3), 450-464.
- Uluçay, T, Özpolat, A. R., İşgör, İ. Y., & Taşkesen, O. (2014). Lise öğrencilerinin gelecek beklentileri üzerine bir araştırma. *Education Sciences*, 9(2), 234-247.

- Ülger, N. (2000). Sağlık meslek liseleri öğretmen ve öğrencilerinin meslek dersleri öğretimine ilişkin görüşlerinin değerlendirilmesi (Ankara ili örneği). *Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Mecmuası*, 53(3), 181-191.
- Varış, F. (1994). *Eğitim bilimine giriş*. Konya: Atlas Kitabevi.
- Yazgan, Ç. (2018). Sermayenin temsili bağlamında meslek lisesi öğrencilerinin kültür ve meslek derslerine yönelik görüşleri: Eskişehir ili örneği. *Journal of Economy Culture and Society*, 58, 45-65.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.